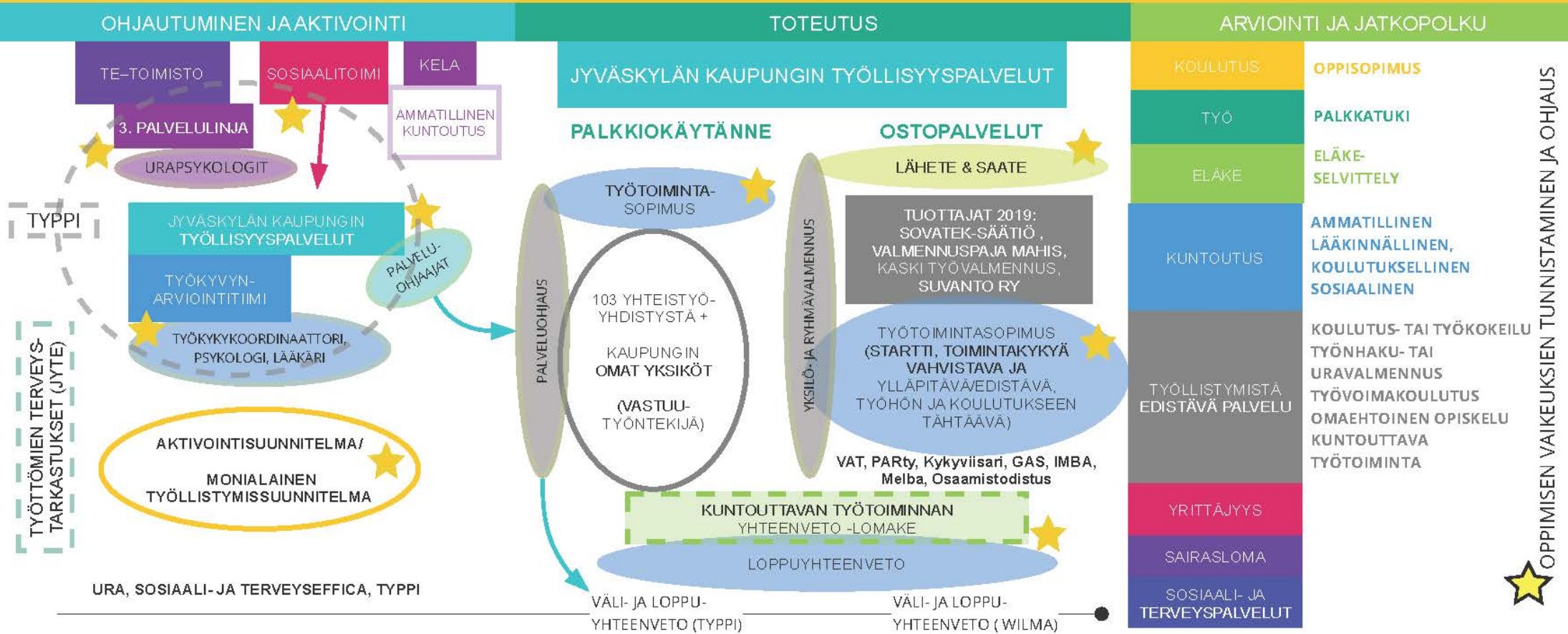

KUNTOUTTAVAN TYÖTOIMINNAN PALVELUPOLKU, case Jyväskylä

Kuntouttavan työtoiminnan palvelupolku, case Jyväskylä

PALVELUPOLUN KOOSTAMINEN:

- Jyväskylän kuntouttavan työtoiminnan palvelupolkua on lähdetty kartoittamaan hankkeen alussa projektityöntekijöiden (kehittämistyöpajat 15.3.2018, 9.4.2018), ohjausryhmän edustajien (10.4.2018) ja aloitusseminaarin osallistujien (29.5.2018) kanssa. Aloitusseminaarissa pidettiin myös palvelupolkupaneeli, jossa eri kuntouttavan työtoiminnan tahot olivat edustettuna.
- Hankkeen projektipäällikkö toteutti myös yksilöhaastatteluita, email-kyselyjä sekä ryhmähaastattelun (ml. kokemusasiantuntijoita) eri tahojen edustajille ja asiantuntijoille (n=10) palvelupolusta.
- Lisäksi kehittämistyöhön osallistui sosiaalisen kuntoutuksen –opintojakson opiskelijoita padlet-alustan kautta (ks. liite 1) ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön ”asiakaslähtöiset palveluprosessit ja palveluohjaus” tiimin jäsenet.
- Kuntouttavan työtoiminnan palvelupolku on avattu sellaisenaan kuvion muotoon sekä siihen on merkattu tähdillä ne palvelutuokiot, joissa oppimisen vaikeuksia tällä hetkellä tunnustetaan ja jatko-ohjausta tehdään esim. neuropsykologisiin tutkimuksiin. Tähdillä on merkitty myös ne palvelutuokiot, joissa oppimisen vaikeuksia olisi hyvä tunnustaa ja tehdä jatko-ohjausta esim. neuropsykologisiin tutkimuksiin tai/ja kuntouttavan työtoiminnan ratkaisukeskeisiin Komppaa-ryhmiin. Muu saatu materiaali ollaan jätetty tarkastelusta pois.

YLEISTÄ:

- Jyväskylän kaupunki sijaitsee Keski-Suomen maakunnassa. Jyväskylän väkiluku on noin 140 188 (2017). Työttömien osuus työvoimasta vuonna 2017 oli 14,1 %. Työikäisten eli 15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä vuonna 2017 oli 83,7 %. (Tilastokeskus N.d.)
- Kuntouttava työtoiminta on sekä sosiaalihuoltolain (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 14 §) että työttömyysturvalain (Työttömyysturvalaki 1290/2002, 5 §) mukainen palvelu, joka on siis sekä sosiaalipalvelu että työllistymistä edistävä palvelu.
- Kuntouttavalla työtoiminnalla tarkoitetaan kunnan järjestämää toimintaa, jonka tarkoitus on parantaa henkilön elämänhallintaa sekä luoda edellytyksiä työllistymiselle (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001, 2 §). Kuntouttavalla työtoiminnalla pyritään edistämään yksilön arjenhallinnan taitoja ja työ- ja toimintakykyä (Kuntouttavan työtoiminnan käsikirja 2017). Kuntouttavaa työtoimintaa hyödynnetään myös henkilön työkyvyn arvioinnin välineenä.
- Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään 3–24 kuukauden mittaisissa jaksoissa kerrallaan. Jakson aikana henkilön tulee osallistua kuntouttavaan työtoimintaan vähintään yhden ja enintään neljän päivän aikana kalenteriviikossa. Yhden päivän aikana kuntouttavan työtoiminnan tulee kestää vähintään neljä tuntia. (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001, 13 §).
- Kuntouttava työtoiminta perustuu tehdylle aktivointisuunnitelmalle (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001, 5 §) tai monialaiselle työllistymissuunnitelmalle (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001, 9 §; Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 1369/2014, 4 §).

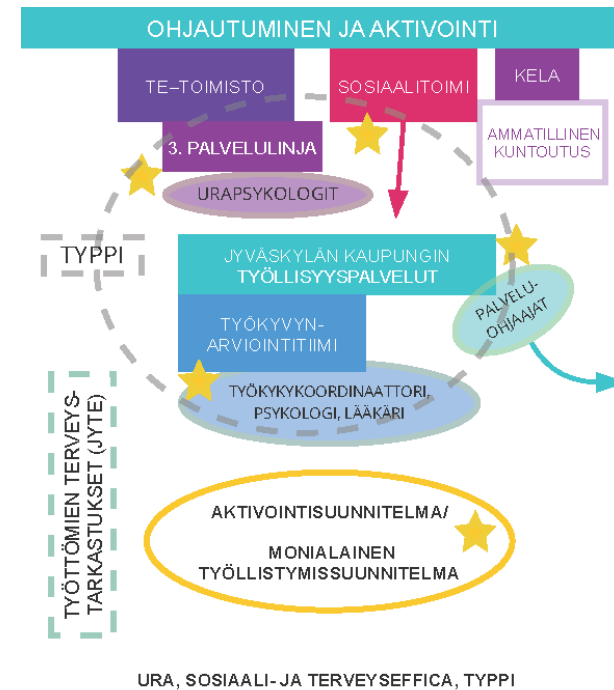
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) velvoittaa kuntouttavan työtoiminnan järjestäjiä ottamaan ensisijaisesti huomioon asiakkaiden toivomukset ja mielipiteet ja muutoinkin heidän on kunnioitettava asiakkaiden itsemääräämisoikeutta. Asiakkaille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Kuntoutuksen uudistamiskomitea määritteli kuntoutuksen seuraavalla lailla:

”Kuntoutus on kuntoutujan tarpeista ja tavoitteista lähtevä, suunnitelmallinen prosessi, jossa kuntoutuja ylläpitää ja edistää toiminta- ja työkykyään ammattilaisten tuella. Kuntoutukseen kuuluu kuntoutujan toimintaympäristöjen kehittäminen. Kuntoutus tukee kuntoutujan ja hänen lähipiirinsä voimavaroja, itsenäistä elämää, työllistyvyyttä ja sosiaalista osallisuutta. Kuntoutus on osa hyvinvointipalvelujärjestelmää ja edellyttää useiden toimijoiden oikea-aikaisia ja saumattomia palveluja ja etuuksia.” (Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotukset kuntoutusjärjestelmän uudistamiseksi 2017, 35.)

- Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kunnissa eri toimintamalleilla: ostopalveluina, kunnan omilla pajoilla, kunnan yksiköissä integroituna toimintana, järjestöissä (mm. avustukset) ja isompien kumppanuussopimusten kautta (Työllisyyden kuntavaikutukset kunnittain 2017, 2018).
- Jyväskylässä kuntouttavaan työtoimintaa vuonna 2017 oli käytetty 2,4 M €, joista yhtä asiakasta kohden kustannukset olivat 2543 € (panosvaikutus 0,82) (Työllisyyden kuntavaikutukset kunnittain 2017, 2018).

OHJAUTUMINEN JA AKTIVOINTI:

- Asiakas usein itse ilmoittautuu TE-toimiston asiakkaaksi, mistä tieto kulkeutuu Kelalle. TE-toimiston asiantuntija tekee lausunnon Kelalle kuntouttavasta työtoiminnasta niiden asiakkaiden kohdalla, joilla ehdot täyttyvät.
- Kela keskittyy erityisesti ammatillisen kuntoutuksen tarjoamiseen, mihin liittyvissä kuntoutustarpeen selvityksissä voidaan arvioida sekä ammatillisen että lääkinällisen kuntoutuksen tarvetta (Sahiluoto 2015). Kela välittää myös listat kuntiin esim. työmarkkinatuen saajista.
- TE-toimistossa toimii kolme palvelulinjaa; (1) työnvälitys- ja yrityspalvelut, (2) osaamisen kehittämispalvelut ja (3) tuetun työllistämisen palvelut (Työvoimapalvelut 2017). Kuntouttava työtoiminta edustaa viimesijaisinta työllistymistä edistävää palvelua TE-toimiston valikoimassa. Kuntouttava työtoiminta on harkinnanvarainen palvelumuoto yli vuoden työttöminä olleille (3. palvelulinja).
- TE-toimistossa on ammatinvalinta- ja uraohjaustiimi, jossa työskentelee urapsykologeja. Urapsykologit voivat ohjata asiakkaan neuropsykologisiin tutkimuksiin ja kuntoutukseen sekä hankkia ostopalveluna neuropsykologisia tutkimuksia.
- TE-toimistossa on käytössä URA-asiakastietojärjestelmä.
- Sosiaalitoimi ei pääosin koordinoi kuntouttavaa työtoimintaa Jyväskylässä ja heiltä ohjataan sopivia asiakkaita Työllisyyspalveluiden koordinoimaan kuntouttavaan työtoimintaan.
- Sosiaalitoimi on alkanut käyttää Sosiaaliefffican lisäksi myös myös TYPPI-asiakastietojärjestelmää (2018) TE-toimiston ja Työllisyyspalveluiden välisen viestinvaihdon tehostamiseksi monialaisen yhteispalvelun asiakkaiden asioissa.
- Työttömälle, joka ohjautuu kuntouttavaan työtoimintaan, tehdään aktivointisuunnitelma tai monialainen työllistymissuunnitelma, jonka teossa on usein mukana asiakkaan lisäksi TE-toimiston ja Työllisyyspalveluiden edustajat. Mukana suunnitelman teossa voi olla myös muita tahoja, jos asiakas, TE-toimiston tai Työllisyyspalveluiden edustajat niin parhaaksi katsovat.
- Aktivointisuunnitelman teon yhteydessä on asiakkaan omalla vastuulla kertoa mahdollisista oppimisen vaikeuksista sekä toimittaa niistä tarvittavat dokumentit liitteiksi suunnitelmaan. Asiakas voi myös kieltää ylimääräisten tietojen eteenpäin välittämisen muille tahoille.
- Julkisen terveydenhuollon vastuulla on työttömien terveystarkastukset, joista vastaa Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskus (JYTE) Jyväskylän seudulla.
- Jyväskylän kaupungin työllisyyspalvelut (työllisyyspalvelut) tarjoavat mm. henkilökohtaista ohjausta työnhakuun, työkyvyn selvittelyä (työ- ja toimintakyvyn arviointitiimi), kuntouttavaa työtoimintaa, veloitetyöllistämistä, työkokeilua ja apua ammatinvalintaan. (Palvelut työnhakijalle 2018;

Työpaikat ja työllisyys 2018.) Palveluohjaajat tekevät eniten yhteistyötä kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvien asiakkaiden ja kuntouttavan työtoiminnan tahojen kanssa.

- Työllisyyspalveluissa on työkyvynarviointitiimi, jonne asiakkaat ohjautuvat itsenäisesti, TE-toimiston tai sosiaalitoimen kautta. Kaikki Työllisyyspalveluiden asiakkaat eivät ole työkyvynarviointitiimin asiakkaita.
- Työkyvynarviointitiimissä toimii kaksi työkykykoordinaattoria, terveydenhoitaja sekä tarjolla on myös psykologin ja lääkärin palveluita. Työkyvynarviointitiimillä on myös mahdollisuus ostopalveluna hankkia neuropsykologisia tutkimuksia tai muita asiantuntija-arvioita asiakkailleen. Työkyvynarviointitiimillä on pääsy myös Terveystieteiden keskeisiin palveluihin.
- Työkyvynarviointitiimin järjestämässä ensimmäisessä asiakastapaamisessa keskustelua käydään alkukartoituslomakkeen avulla (ml. työkykyyn vaikuttavat asiat, koulutus- ja työhistoria, kuormittavat asiat, päihteiden käyttö, velkatilanne). Työkykykoordinaattori koordinoi ja ohjaa työkyvyn arvioimiseen liittyvän prosessin vaiheita ja etenemistä sekä laatii asiakkaan kanssa hänen palveluntarvettaan vastaavan jatkosuunnitelman, mihin kuuluu asiakkaan tarpeen mukaan työkykyä ylläpitävät toimenpiteet, kuntoutus- tai työkyvyttömyyseläkkeen haku tai muut tilanteeseen sopivat palvelut. (Työ- ja toimintakyvyn arviointi 1/2018.)

TOTEUTUS:

- Jyväskylän työllisyyspalvelut hankkivat ohjauspalkkiokäytännöllä kuntouttavan työtoiminnan palveluita yht. 103 yhteistyöyhdistykseltä, missä palveluohjauksesta vastaavat työllisyyspalveluiden palveluohjaajat. Lisäksi tarjolla on kaupungin omista yksiköistä satunnaisia kuntouttavan työtoiminnan paikkoja.
- Jokaisessa yhdistyksessä tai kaupungin omassa toimipaikassa, jossa kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään, nimetään asiakkaalle oma vastuutyöntekijä, joka osallistuu sopimuksen ja loppuyhteenvedon tekemiseen.
- Työllisyyspalveluiden palveluohjaajat tekevät työtoimintasopimuksen asiakkaan ja yhteistyöyhdistyksen kanssa, toteuttavat asiakkaiden ja heidän työpaikkaohjaajiensa kanssa yhdessä väli- ja loppuyhteenvedokeskustelut sekä tarjoavat muuta ohjausta tarvittaessa asiakkaille ja heidän työpaikkaohjaajille kuntouttavan työtoiminnan jakson aikana.
- Työllisyyspalveluiden ”Kuntouttavan työtoiminnan yhteenvedo” -digitaalinen lomake täytetään ohjaajan ja asiakkaan toimesta ensimmäisen (3 kk) työtoimintajakson päättyessä ja tarvittaessa uudelleen sovittuna ajanjaksona.
- Työllisyyspalvelut ostavat julkisen kilpailutuksen kautta tällä hetkellä neljältä palveluntuottajalta kuntouttavaa työtoimintaa kannustinmallilla eli tavoitteena on asiakkaan eteneminen palvelupolussa esim. työhön, opintoihin kuntouttavan työtoiminnan jakson jälkeen.
- Kuntouttavan työtoiminnan tämänhetkiset palveluntuottajat ovat Sovatek-säätiö, Nuorten Ystävät ry:n valmennuspaja Mahis, Honkalampi KASKI Jyväskylä ja Suvanto ry.
- Työllisyyspalvelut tekevät lähetteen ja saатteen (sisältäen asiakkaan luvalla tiedossa olevat asiakkaan työ- ja toimintakyvyn rajoitteet) asiakkaasta palveluntuottajalle, jolloin Työllisyyspalvelut jäävät taustalle ohjausprosessissa. Palveluntuottajat vastaavat asiakkaalle tarjotusta yksilö- ja ryhmävalmennuksesta sekä työtoiminnan järjestämisestä. WILMA-asiakashallintojärjestelmä on käytössä Työllisyyspalveluiden ja palveluntuottajien välillä.
- Palveluntuottajat tekevät asiakkaan kanssa työtoimintasopimuksen.
- Kuntouttavan työtoiminnan kilpailutetuilla palveluntarjoajilla on käytössä erilaisia asiakastiedon kirjaus- ja arviointimenetelmiä kuten VAT, PARTY, Kykyviisari, IMBA, Melba. Osaamistodistus¹ on myös käytössä kaikilla kilpailutetuilla palveluntarjoajilla, missä tunnustetaan toisen asteen tutkintojen osalta eri oppimisympäristöjä.

¹ <https://www.paikko.fi/>

- Kuntouttavan työtoiminnan kilpailutetuilla järjestäjillä on erilaisia jaksoja: startti, toimintakykyä vahvistava ja ylläpitävä/edistävä sekä työhön ja koulutukseen tähtäävä, minkä välillä asiakkaat voivat myös sovitusti liikkua jaksolta toiselle.

ARVIOINTI JA JATKOPOLKU:

- Kuntouttavan työtoiminnan kilpailutetuilla palveluntarjoajilla on ostopalvelusopimuksessa tarkat ohjeet eri kuntouttavan työtoiminnan jaksosten ohjaus-, arviointi- ja dokumentointikäytännöistä. Palveluntarjoajat pitävät säännöllisiä väilyhteenvetoja. Asiakkaat tekevät myös omaa arviointia jakson alussa- ja lopussa sekä antavat palautetta palvelusta kolmen kuukauden välein. Palvelun aikana arviointeja tehdään myös kolmikantaisesti niin, että asiakas, yksilövalmentaja (vastuuohjaaja) ja Työllisyyspalveluiden palveluohjaaja arvioivat asiakkaan tilannetta ja suoriutumista suunnilleen samanaikaisesti. (Lähteellä 2017, 70-75.)
- Dokumentointi pitää aina sisällään kirjallisen loppuyhteenvedon ja jatkosuunnitelman asiakkaalle sekä lähettävälle taholle. Loppuyhteenvedossa on esitettävä arvio tavoitteiden saavuttamisesta ja mahdollisesti siihen vaikuttaneista tekijöistä sekä purettava auki arvioinneissa esiin nousseita asioita ja kuvattava ko. arviointien perusteella todennettua muutosta asiakkaan tilanteessa. (Lähteellä 2017, 70-75.)
- Jos asiakkaan jatkosuunnitelmat eivät ole selvinneet kahta viikkoa ennen jakson päättymistä ja hän ei halua jatkaa samassa kuntouttavan työtoiminnan paikassa, jatkaa työllisyyspalveluiden palveluohjaajat asiakastyötä ja muutenkin he ovat tukena ohjauksessa tarpeen mukaan.

KOMPPAA-HANKKEEN KEHITTÄMISEHDOTUKSET:

1. Kuntouttavan työtoiminnan palvelupolun eri ammattilaisten osaamista oppimisen vaikeuksista ja niiden vaikutuksesta arkeen, työntekemiseen ja oppimiseen tulee ylläpitää aina säännöllisesti, jotta ammattilaiset osaavat tunnistaa ja ohjata oikea-aikaisesti ja ratkaisukeskeisesti asiakkaita eteenpäin palvelupolulla. Kuntouttavan työtoiminnan palvelupolun eri tahoilla ja ammattilaisilla tulee olla myös tietoa, miten asiakkaita, joilla on oppimisen vaikeuksia, tunnistetaan ja miten ja minne heitä ohjataan.
2. KOMO-kyselyn² ottaminen osaksi ammattilaisten menetelmiä nuorten ja aikuisten mahdollisten oppimisen vaikeuksien tunnistamisen tueksi eri palvelutuokioissa on suotavaa. Kuntoutussäätiön neuropsykologien kehittämän KOMO-kyselyn avulla voidaan tunnistaa nuorten oppimisen ja mielenterveyden ongelmia. Kyselyä voidaan hyvin käyttää myös aikuisille. KOMO-kyselyssä on 23 oppimisen vaikeuksiin (ml. lukemiseen sekä kielellisiin, matemaattisiin ja näönvaraisiin taitoihin) liittyvä kysymystä ja 15 mielenterveyteen liittyvää väitettä. Sen täyttämiseen kuluu noin 5-10

² <https://kuntoutussaatio.fi/oppimisentuki/menetelmat/>

minuuttia. Kyselyn ohjeissa suositellaan aina tarkentamaan kyselytietoja haastattelemalla. (Gustavsson-Lilius, Ketola, Mentula, Parkkila, Peltonen, Poutiainen, Stenberg & Turunen 2017.)

3. Työttömille, joilla on oppimisen vaikeuksia, ja joilla on tarvetta löytää arjen, työn tai opiskelun eri tehtäviin erilaisia apukeinoja, on suositeltavaa olla tarjolla ratkaisukeskeisiä, lyhyt kestoisia ja ryhmämuotoisia palveluja kuntouttavan työtoiminnan palvelupolulla, kuten Komppaa-ryhmätoiminta.
4. Jos TE-toimiston (URA), aikuissosiaalityön (Sosiaaliefifica) tai työllisyyspalveluiden (terveyseffica) asiakastiedoissa tai monialaisen yhteispalvelun TYPPI-asiakastietojärjestelmässä on maininta henkilön oppimisen vaikeuksista, on tämän tiedon hyvä siirtyä myös kuntouttavan työtoiminnan järjestäjille (esim. lähetteen ja saatteen yhteydessä) niissä tapauksissa, joissa se auttaa kuntouttavan työtoiminnan tavoitteiden ja sisällön räätälöidympää suunnittelua ja toteutusta sekä jos asiakas antaa luvan tiedon välittämiseen.
5. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta (2018, 10) sisältää ehdotuksen siitä, että aktivointisuunnitelmaan ja monialaista työllistymissuunnitelmaan kirjattaisiin kuntouttavasta työtoiminnasta sen tavoite nykyisen toiminnan kuvauksen ja järjestämipaikan lisäksi sekä henkilölle annettavaa tuki, että ohjaus kuntouttavan työtoiminnan aikana. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena voi olla mm. eri apukeinojen löytäminen ja kokeileminen oppimiseen, arkeen ja työhön sekä tukikeinojen tiedostaminen eri työtehtävissä. Kuntouttavan työtoiminnan yhtenä henkilölle annettavana tukena ja ohjauksena voidaan myös mainita Komppaa-ryhmätoiminta (ml. Komppaa-kortti).
6. Työtoimintasopimuksen kohtaan *”työtoiminnan sisältö”* voidaan myös mainita Komppaa-ryhmätoimintaan osallistuminen ja Komppaa-kortin tekeminen (ml. omat vahvuudet, apukeinot ja tuki muilta) ja *”tavoitteet”* kohtaan voidaan myös kirjata mm. eri apukeinojen löytäminen ja kokeileminen oppimiseen, arkeen ja työhön sekä tukikeinojen tiedostaminen eri työtehtävissä.
7. Kuntouttavan työtoiminnan väli- ja loppuyhteenvetokeskusteluissa voi hyödyntää ohjauksen ja arvioinnin työvälineenä Komppaa-hankkeen kehittämää Työ- ja toimintakyvyn havainnointilomaketta erityisesti niiden asiakkaiden kanssa, joilla on havaittavissa erilaisia työ- ja toimintakyvyn haasteita (ml. oppimisen vaikeuksia). Asiakkaan ja kuntouttavan työtoiminnan työnohjaajan, työvalmentajan tai työpaikkaohjaajan täyttämät lomakkeet tulee käydä läpi keskustellen, mieluiten Työllisyyspalveluiden palveluohjaajan koordinoituna keskustelua (erityisesti yhteistyöyhdistysten osalta) ja tehden siitä kirjaukset TYPPI-asiakastietojärjestelmään. Lomakkeesta saatua tietoa voidaan hyödyntää asiakkaiden ohjauksen, tavoitteiden asettamisen ja jatkokoulujen suunnittelemisen (esim. Komppaa-ryhmän asiakasohjautumisen) tukena.
8. Kuntouttavan työtoiminnan palvelupolun kaikissa eri palvelutuokioissa on varmistettava, että asiakkaalla on aina se yksi vastuutyöntekijä, joka koordinoi asiakkaan asioita ja jatkokoulua ettei asiakas tipu eri siirtymävaiheissa palveluohjauksen ulkopuolelle.
9. Komppaa-ryhmäprosessin aikana jokainen ryhmäläinen koostaa Komppaa-kortin, jonne kootaan henkilön vahvuudet, eri tehtäviä helpottavat itse käytettävät apukeinot (ml. digitaaliset apukeinot) sekä tuen tarpeen muilta eri tehtävissä. Komppaa-kortti auttaa henkilöä itse sanoittamaan tuen tarpeensa liittyen eri tehtävien hoitamiseen joko työn tai opiskelujen parissa. Komppaa-kortti on hyvä tallentaa osaksi asiakkaan kuntouttavan työtoiminnan jakson aikana kertyneitä dokumentteja (mm. PARty, Wilma, TYPPI), mistä se löytyy tarvittaessa. Henkilöä on hyvä kannustaa ottamaan puheeksi Komppaa-kortin sisällön ohjaajan, opettajan tai esimiehen kanssa tai näyttämään sitä aloittaessaan uudessa paikassa esim. opinnoissa, työharjoittelussa, kuntouttavan työtoiminnan paikassa tai töissä.

10. Työ- ja elinkeinoministeriön teettämän osatyökykyisten työvoiman kysyntää ja sen kehittämistä koskevan tutkimuksen (2017) tuloksena yritykset toivovat saavansa julkisena palveluna nykyistä enemmän ja yksilöllisempää tietoa osatyökykyisen työnhakijan ominaisuuksista, tuottavuudesta ja rajoitteista palvelun paremmin yritysten omia rekrytointiprosesseja. Komppaa-kortin sisältämät tiedot henkilön vahvuuksista, apukeinoista ja tuen tarpeesta palvelevat tätä yritysten tarvetta rekrytointiprosessien kehittämiseksi myös osatyökykyisten osalta. Osatyökykyiset on saatava entistä näkyvämmiksi työnhakijoiksi työmarkkinoille entistä laajemmin, mikä edellyttää uudenlaisten palveluiden, yhteistyökuvioiden ja viestintäkanavien kehittämistä yritysten kanssa. (Ala-Kauhaluoma, Kesä, Lehikoinen, Pitkänen & Ylikojola 2017, 80.)

Lähteet:

Ala-Kauhaluoma, M., Kesä, M., Lehikoinen, T., Pitkänen, S. & Ylikojola, P. 2017. People with partial work ability as competent workforce Study on the demand for and development of workforce with partial work ability. Publications of the Ministry of Economic Affairs and Employment 42/2017. Viitattu 17.7.2019. file:///C:/Users/alavai/Desktop/TEMjul_42_2017_verkkojulkaisu.pdf.

Kuntouttavan työtoiminnan käsikirja. 2017. Viitattu 30.4.2019. <https://thl.fi/fi/web/kuntouttavan-tyotoiminnan-kasikirja/kuntouttavan-tyotoiminnan-kasikirja/kuntouttava-tyotoiminta>.

Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotukset kuntoutusjärjestelmän uudistamiseksi. 2017. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2017:41. Viitattu 30.4.2019. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160273/RAP2017_41.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001. Viitattu 30.4.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010189>.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000/812. Viitattu 26.7.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 1369/2014. Viitattu 30.4.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141369>.

Lähteelä, H. 2017. Kohti vaikuttavia hankintoja. Kuntouttavan työtoiminnan hankintamenettelyn muutos ostopalveluista kilpailutukseen. Opinnäytetyö, ylempi AMK. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen koulutusohjelma. Viitattu 30.4.2019. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/131922/Hanna_Lahteela.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Palvelut työnhakijalle. 2018. Jyväskylän kaupunki. Viitattu 17.7.2019. <http://www.jyvaskyla.fi/tyollisyys/tyonhakijoille>.

Sahiluoto, T. 2015. Kaikki irti Kelan palveluista. ”Kaikki irti mahdollisuuksista – on kamalan työlästä olla työtön” –järjestöseminaari 23.9.2015. Kela. Viitattu 3.4.2019. https://www.vates.fi/media/projektit/tiivistelmat_2015/23.9.2015-kaikki-irti-kelan-palveluista-sahiluoto.pdf.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Viitattu 30.4.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301>.

Tilastokeskus N.d. Kuntien avainluvut. Viitattu 30.4.2019. <https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2017&active1=179&active2=729>.

Komppaa-hanke, Aino Alaverdyan, JAMK, 17.7.2019

Työ- ja toimintakyvyn arviointi 1/2018. Jyväskylän kaupungin työllisyyspalveluiden esite.

Työllisyyden kuntavaikutukset kunnittain 2017. 2018. Työllisyydenhoidon kuntatalousvaikutukset –selvitys. Mikko Kesä OY.

Työttömyysturvalaki 1290/2002. Viitattu 30.4.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021290>.

Työpaikat ja työllisyys. 2018. Jyväskylän kaupunki. Viitattu 17.7.2019. <http://www.jyvaskyla.fi/tyollisyys>.

Työvoimapalvelut. 18.07.2017. Tie työelämään-internetsivusto. Viitattu 30.4.2019. https://tietyoelamaan.fi/keinot-tyokyvyn-tueksi/kohti-tyoelamaa/kuntoutus_koulutus_työnhaku/tyovoimapalvelut/.

LIITE 1 Sosiaalisen kuntoutuksen –jakson opiskelijoiden kommentteja Jyväskylän kuntouttavan työtoiminnan eri palvelutuokioista

ainotyttiemilia 8 kuukautta

PALVELUTUOKIO 1

TE-TOIMISTO ASIOI ASIAKKAAN KANSSA

2 comments

Nimetön 8 kuukautta
Tiedotusta ja monialaista yhteydenpitoa on lisättävä, vahvistettava ja opittava.

Nimetön 8 kuukautta
Ammatinvalinta ja uraohjaustimissä olisi hyvä käyttää kaikille asiakkaille jotain oppimisvaikeutta mittaavaa kyselyä. Oma ajatukseni on, että oppimisvaikeudet (esim. hahmottamisen haasteet) ovat usein jääneet tutkimatta - ajatellaan usein, että työttömät ovat vain välinpitämättömiä, eikä syvennyttä käytöstä syvemmmälle tasolle.

Lisää kommentti

ainotyttiemilia 8 kuukautta

PALVELUTUOKIO 2

SOSIAALITOIMI ASIOI ASIAKKAAN KANSSA

2 comments

Nimetön 8 kuukautta
Yhteydenotto sosiaalitoimeen hankalaa, asiakkaiden vaikea tavoittaa sosiaalityöntekijöitensä. Tulisi ainakin olla mahdollisuus viestiä muutoinkin kuin s-postilla.

Nimetön 8 kuukautta
Henkilökohtaista kanssakäymistä ei voi eikä saa unohtaa. Face-to-Face asiointi ehkäisee väärinkäsityksiä ja vahvistaa vuorovaikutusta ja luottamusta.

Lisää kommentti

ainotyttiemilia 8 kuukautta

PALVELUTUOKIO 3

ASIAKAS ASIOI TYÖLLISYYSPALVELUIDEN KANSSA

1 comment

Nimetön 8 kuukautta
Työllisyyspalveluissa on tarjolla työkyvynarviointitiimi, jonne asiakas ohjautuu itsenäisesti. Miten hyvin tämä palvelu on tiedossa asiakkaille? Avoimuus, tiedottaminen, markkinointi, nettisivut ym. mahdollisuudet käyttöön. Palvelusta voisi puhua myös jäljellä olevan työkyvyn arvioinnin kautta, jolloin se herättäisi kiinnostuksen ehkä paremmin. Siis tieto siitä asiakkaalle, mihin työtehtäviin on mahdollisuuksia tai mistä tehtävistä on mahdollista selviytyä.

Lisää kommentti

ainotyttiemilia 8 kuukautta

PALVELUTUOKIO 4

AKTIVOINTISUUNNITELMAN TEKEMINEN

3 comments

Nimetön 8 kuukautta
Suunnitelmassa tulisi huomioida myös sen selkeys asiakkalla - asiakkaalla voi olla luetun ymmärtämisen vaikeuksia; "kapulakieli" ei aukene, selkokieli huomioitava ja tarvittaessa myös muut keinot

Nimetön 8 kuukautta
Tietyt ja samat kriteerit täyttyvä suunnitelmassa kirjoitti sen kuka hyvänsä.

Nimetön 8 kuukautta
Aktivointisuunnitelman tavoitteiden on oltava yksiselitteisiä, tarkoin rajattuja ja aikaan sidottuja. Näin ollen kuntoutusjakson lopussa voidaan tarkistaa onko tavoitteet saavutettu. Tavoitteita ei myöskään saa olla kovin monta, jotta ne olisi realistista saavuttaa.

Lisää kommentti

ainotyttiemilia 8 kuukautta

PALVELUTUOKIO 5

KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA

3 comments

Nimetön 8 kuukautta
Mielestäni tärkeää olisi kehittää kuntouttavan työtoiminnan toimipaikkoja vastaamaan erilaisiin tarpeisiin. Eli toimipaikoissa olisi tietyn haasteen omaavalle asiakkaalle tietynlaista työtoimintaa. Myös esim. ohjaajien neuropsykologista kouluttautumista voisi laajentaa ja syventää.

Nimetön 8 kuukautta
ryhmätoiminnassa tulisi kiinnittää ryhmäkokoihin huomiota myöskin sen takia, jos ryhmät ovat liian suuria eivät välttämättä asiakkaatkaan saa siitä niin paljon irti mitä pienemmissä ryhmissä juurikin siksi mitä edellä sanottiin: "vaikeuttaa valmentajan työtä", ehkä jopa laatu heikkenee?

Nimetön 8 kuukautta
Ryhmäkoon huomioimisen lisäksi, mielestäni tulisi huomioida myös ryhmän dynamiikka. Asiakkaat ovat erilaisia ja erilaisista lähtökohdista, niin olisi mielestäni viisasta kiinnittää huomiota siihen, millaisia ryhmiä rakennetaan ja ketkä sopisivat samaan ryhmään.

Lisää kommentti